

АЛІМПІЯДНЫЯ ЗАДАННІ ДЛЯ ВУЧНЯЎ 8-11 КЛАСАЎ

КАНТРОЛЬНАЯ РАБОТА №1

*Паважаныя школьнікі і абітурыенты!
Прапануем вам выканаць наступныя заданні.
Адказы дасылайце ў выглядзе запоўненага бланка адказаў
(форма бланка прадстаўлена пасля заданняў)*

Максімальная колькасць балаў – 50

Заданне 1. Запоўніце табліцу, указавшы, якія словы адпавядаюць наступным схемам: прыстаўка + корань + суфікс + канчатак + постфікс (1); прыстаўка + корань + суфікс + суфікс + постфікс (2); прыстаўка + корань + канчатак + канчатак (3); прыстаўка + корань + суфікс + суфікс + канчатак + постфікс (4).

Максімальная колькасць балаў – 6.

Слова	Адпаведная лічба схемы	Слова	Адпаведная лічба схемы
здзіўляцца		аддаляешся	
наяўны		атручвацца	
непакоіцца		перацягваецца	
пагнулася		павязка	
абліліся		прыслухаліся	
спяшаючыся		увенчваецца	

Заданне 2. Вызначце словаўтваральную базу і спосаб утварэння наступных слоў:

Максімальная колькасць балаў – 5.

Дабыла, добрасумленнасць, зачапіцца, бязрыб'е, прыезд, разбегчыся, БелТА, байкапісец, чатырохгалоссе, жанглёр.

Заданне 3. Запішыце, якія ўласныя назвы замацаваліся за наступнымі перыфразамі:

Максімальная колькасць балаў – 5

Янтарны край, чорны кантынент, белы кантынент, край блакітных азёр, Паўночная Венецыя, краіна цюльпанаў, туманны Альбіён, востраў свабоды, Новы Свет, срэбная краіна.

Заданне 4. Сярод прапанаваных слоў ёсць тыя, якія абазначаюць даўнія беларускія меры антрапаметрычнага паходжання. Выпішыце гэтыя словы і ўкажыце, якое значэнне яны мелі ў старабеларускай мове.

Максімальная колькасць балаў – 4

Шнур, прут, вярста, локаць, загон, валока, сажань, міля, цаля, бочка, вядро, кварта, пядзя, тузін, кош, кубел, чвэрць, пуд.

Заданне 5. Вызначце словы па іх лексічным значэнні:

Максімальная колькасць балаў – 5

1) Самае шаноўнае і сімвалічна значнае месца ў беларускай хаце – . 2) Народны звычай узаемадапамогі, калектыўная дабравольная праца “за пачастунак” – . 3) Прадметы, выявы, дзеянні, якім прыпісвалі магічную здольнасць засцерагаць ад няшчасцяў і ад злых духаў – . 4) Традыцыйная прылада для памолу зерня, ручны млын - . 5) Керамічныя пліткі для абліцоўкі печаў, камінаў, сцен у памяшканні – .

Заданне 6. Вызначце тып амонімаў (амалексы, амафоны, амаформы, амографы):

Максімальная колькасць балаў – 5

1) Імкнецца ўперад кожны **выдацца** і ў серыі рамана **выдацца** (Р. Барадулін) 2) А раніцай туман над **сопкай** – густая пара над катлом: знаёма пахла бульбай **сопкай**... (Р. Барадулін) 3) Унізе сцелецца туман, як шэрыя **папахі**: здаецца, сотні партызан ідуць уброд **па пахі** (С. Грахоўскі) 4) Белае **пакрывала** снегу **пакрывала** і палі, і лясы, і лугі (з газеты). 5) Завеі знясіленай млявы **лёт**, ахрыплае рэха прастору не мае. Застогне ў адчаі на возеры **лёд**, заные ад холаду ціша нямая (Р. Барадулін). 6) Хвала сталу, кухоннаму сталу, чыя вага такой вялікай **стала!** Я на тым настойліва стаю, што да **стала** свайго прыходжу **стала** (П. Паначанка).

Заданне 7. Запішыце лічбы словамі.

Максімальная колькасць балаў – 5.

не больш за 1870 рублёў	
на 2 яблынях	
перад 525 слухачамі	
вызначылася 6219 ачкамі	
Трактар з 4 вядучымі коламі	

Заданне 8. Узнавіце фразеалагізмы і іх значэнне, дапісаўшы прапушчаны кампанент:

Максімальная колькасць балаў – 4

1) глядзець праз акуляры
2) абкласці сцяжкамі

б) костка

- 3)кроў
 4) шыта ніткамі
 5) трымаць у целе

- 7) варона
 8) пусціць пеўня

Заданне 9. Вызначце тып даданых частак складаназалежных сказаў. Укажыце, што выступае сродкам сувязі паміж даданай і галоўнай часткамі (злучнік ці злучальнае слова).

Максімальная колькасць балаў — 6

- 1) Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмерлі! (Ф. Багушэвіч).
 2) Якая справа, такая і слава (Прыказка).
 3) Ніякая навука не дае агню вачам і жывога румянцу шчокам, калі халодная душа дрэмле ў прамоўцы (М. Кашанскі).
 4) Сапраўдным настаўнікам можа быць толькі чалавек, які самаахвярна аддае душэўныя багацці і веды людзям (Паводле В. Віткі).

Заданне 10. Перакладзіце тэкст на беларускую мову.

Максімальная колькасць балаў — 6

Осень снимала с лесов, полей, со всей природы густые цвета, смывала дождями зелень. Тёмные краски лета сменялись робким золотом и торжественным серебром. Изменялся не только цвет земли, но и сам воздух. Он делался чище, холоднее, и дали были гораздо глубже, чем летом. Так у великих мастеров литературы и живописи юношеская пышность красок и нарядность языка сменяется в зрелом возрасте строгостью и благородством.

БЛАНК АДКАЗАЎ*

Прозвішча Імя Імя па бацьку*	Школа (указаць адрас школы з індэксам), клас	Населены пункт	Адрас (указаць поўны дамашні адрас з індэксам) і тэлефон для сувязі	Е-mail (калі ёсць)
АДКАЗЫ				
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				

8.	
9.	
10.	

***Звесткі неабходна ўказваць поўнасьцю і разборліва.**

Адказы варта даслаць да **31 снежня 2018 года.**

Поспехаў!

**246019 г. Гомель, вул. Савецкая, 104, філалагічны факультэт, школа
юнага моваведа і літаратара**

kastritsa@gsu.by